

Sygn. akt V KK 393/18

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 24 października 2018 r.
w sprawie **S.K. i S.P.**,
skazanych z art. 280 § 2 k.k. i in.,
kasacji, wniesionych przez obrońców skazanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 12 grudnia 2017 r., sygn. akt II AKa [...] /17,
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w S.
z dnia 25 kwietnia 2017 r., sygn. akt III K [...] /16,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasacje jako oczywiście bezzasadne;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć skazanych w częściach na nich przypadających.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2017 r., sygn. akt III K [...] /16 uznał:

1. S.P. i S.K. za winnych tego, że w dniu 28 grudnia 2015 roku, w [...], działając wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, używając gróźb popełnienia przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu na szkodę S.C. i jego rodziny, a nadto używając przemocy wobec S.C. polegającej na tym, iż obaj zadawali mu ciosy pięściami w twarz i kopali go po ciele, a następnie S.P. posługując się nożem ugodził nim S.C. w przedramię lewej ręki oraz w plecy, dokonali zaboru w celu przywłaszczenia należących do S.C.: pieniędzy w kwocie

300 złotych i 500 euro oraz kurtki zimowej, a na skutek ich działania S.C. doznał obrażeń w postaci wstrząśnienia mózgu, złamania ścian prawej zatoki szczękowej, złamania ściany bocznej prawego oczodołu, złamania prawego łuku jarzmowego i ran kłutych okolicy podłopatkowej lewej oraz okolicy łokciowej lewej, które to obrażenia skutkowały naruszeniem czynności narządów ciała na okres powyżej 7 dni, tj. popełnienia przestępstwa z art. 280 § 2 k.k., za które S.P. wymierzył karę 5 lat pozbawienia wolności, zaś S.K. karę 4 lat pozbawienia wolności;

2. S.P. za winnego tego, że w okresie grudnia 2015 r., daty bliżej nieustalonej, w Ł., wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, czynił przygotowania do dokonania wewnątrzwspólnotowego nabycia, z terytorium Holandii na teren Polski, przez terytorium Niemiec, znacznej ilości środka odurzającego w postaci ziela konopi innych niż włókniste, w ilości nie mniejszej niż 0,5 kg netto, w ten sposób, że przygotował plan co do ilości, miejsca nabycia narkotyków i sposobu ich przewiezienia do Polski, nakłaniając S.C. do wykonania dwukrotnie kursu z narkotykami, a przez to zapewniając sobie kierowcę środka transportu, którym narkotyki miały być przewiezione, tj. przestępstwa z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 55 ust. 3 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zb. z art. 57 ust. 2 tej ustawy w zw. z art. 11 § 2 k.k., za które – na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 55 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 3 k.k. – wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 300 stawek dziennych po 20 złotych każda oraz karę 3 lat pozbawienia wolności,

3. S.P. za winnego tego, że w okresie od 9 grudnia 2015 r. do dnia 28 grudnia 2015 r. przywłaszczył cudze rzeczy ruchome w postaci telefonu Nokia nr IMEI [...] wraz z kartą SIM o wartości 70 złotych oraz kluczy, czym działał na szkodę S.C., tj. popełnienia wykroczenia z art. 119 § 1 k.w., za które wymierzył mu karę grzywny w wysokości 100 złotych.

4. S.P. za winnego tego, że w okresie od 9 grudnia 2015 r. do dnia 28 grudnia 2015 r. przywłaszczył dokument potwierdzający prawa majątkowe innej osoby w postaci karty bankomatowej MasterCard nr [...], należącej do S.C., czym działał na jego szkodę tj. popełnienia przestępstwa z art. 275 § 1 k.k., za które wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;

5. S.P. za winnego tego, że w dniu 28 grudnia 2015 r., w [...], posiadał w pojeździe Renault nr rej. [...] substancję psychotropową w postaci kokainy w ilości 0,57 g netto oraz środek odurzający w postaci ziela konopi innych niż włókniste w ilości 1,578 g netto, tj. popełnienia przestępstwa z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, za które wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. Sąd Okręgowy w S. połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wobec S.P. i wymierza mu karę łączną 6 lat pozbawienia wolności.

Od tego wyroku apelację w imieniu obu skazanych wniósł ich obrońca, który podniósł zarzuty:

- błędów w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku;
- obrazy przepisów postępowania – art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 424 § 1 k.p.k.;
- obrazy prawa materialnego – art. 280 § 2 k.k.;
- rażącej niewspółmierności orzeczonych kar jednostkowych oraz kary łącznej.

Na podstawie tych zarzutów wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, ewentualnie o zmianę zaskarżonego orzeczenia przez uniewinnienie S.P. i S.K. od pierwszego z zarzucanych im czynów lub zakwalifikowanie go z art. 190 § 2 k.k. i wymierzenie kar w dolnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za ten czyn oraz uniewinnienie S.P. od pozostałych zarzucanych mu czynów, ewentualnie zmianę zaskarżonego orzeczenia przez orzeczenie wobec oskarżonych kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania.

Drugi obrońca S.K. we wniesionej apelacji sformułował zarzuty: błędu w ustaleniach faktycznych oraz obrazy przepisów postępowania, która doprowadziła do błędnych ustaleń faktycznych – art. 4 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., art. 97 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez przyjęcie, że S.K. swoim zachowaniem wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 191 § 2 k.k. oraz wymierzenie kary pozbawienia wolności w dolnych granicach ustawowego zagrożenia przy skorzystaniu z dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary,

ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 12 grudnia 2017 r., sygn. akt II AKa [...] /17, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniżył S.P. i S.K. orzeczone za pierwszy z przypisanych skazanym czynów kary pozbawienia wolności o rok, tj. odpowiednio do 4 i 3 lat, a następnie wymierzył S.P. karę łączną 5 lat pozbawienia wolności.

Wyrok Sądu drugiej instancji został zaskarżony kasacjami obrońców skazanych.

Obrońca S.P. sformułował zarzut rażącego naruszenia prawa procesowego, mającego istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia:

1) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k. polegającego na przekroczeniu przez Sąd zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez zaakceptowanie dowolnej analizy zebranego przez Sąd pierwszej instancji materiału dowodowego, noszącej znamiona rażącej dowolności ocenie waloru dowodowego zeznań pokrzywdzonego S.C.; poprzez nierozważenie wszystkich okoliczności ujawnionych w toku postępowania, błędnej, sprzecznej z doświadczeniem życiowym ocenie wiarygodności wyjaśnień skazanego S.P., czego konsekwencją było przyjęcie, iż:

- skazany działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej na szkodę S.C.,
- zeznania pokrzywdzonego ewoluowały w toku postępowania powodując, iż stały się one wzajemnie sprzeczne odnośnie czynu przyjętego w pkt 1 części dyspozytywnej wyroku Sądu pierwszej instancji, co winno skutkować odmową przyznania im waloru wiarygodności;
- skazany S.P. czynił przygotowania do dokonania wewnątrzwspólnotowego nabycia środków odurzających w postaci ziela konopi inne niż włókniste, w ilości nie mniejszej niż 0,5 kg netto;
- okoliczność, że ilość będących jakoby przedmiotem wewnątrzwspólnotowego nabycia środków odurzających była znaczna;
- skazany podjął jakiegokolwiek czynności mające na celu przygotowanie planu co do ilości, miejsca nabycia narkotyków i sposobu ich przewiezienia, a brak jest jakiegokolwiek dowodów potwierdzających przyjętą przez Sąd tezę;

- rzeczy w postaci telefonu komórkowego, kluczy, karty bankomatowej, a także prawa jazdy znalazły się w posiadaniu skazanego S.P.;
- skazany S.P. przystosował pojazd marki Renault [...] do przewozu narkotyków;
- o zaistnieniu zaplanowania wspólnie i w porozumieniu ze S.K. przestępczego przedsięwzięcia na szkodę S.C. w zakresie czynu z pkt. 1 części dyspozytywnej wyroku świadczą wzajemne relacje łączące skazanych oraz „chęć wymierzenia kary dla pokrzywdzonego, wydobyciem od niego pieniędzy za to, iż pozostawił S. P. w trakcie realizacji jego przestępczej działalności i”
- podłożem wizyty skazanych u pokrzywdzonego w zakresie czynu z pkt. 1 części dyspozytywnej wyroku nie był zwrot długu,
- skazany S. P. wraz z S.K. w zakresie pkt. 1 części dyspozytywnej wyroku udali się do mieszkania z pokrzywdzonym, gdzie zabrali mu pieniądze i kurtkę, wówczas w trakcie przebiegu tego zdarzenia S. P. trzymał nóż na plecach pokrzywdzonego;

2) art. 5 § 2 k.p.k. w zw. art. 4 k.p.k. i art. 433 § 1 k.p.k., przez przyjęcie przez Sąd odwoławczy, że wybór wersji najmniej korzystnej dla skazanego dokonany przez Sąd pierwszej instancji nie jest sprzeczny z zasadą *in dubio pro reo*, podczas gdy uznanie winy S.P. w zakresie zarzuconych mu czynów mogło nastąpić jedynie, gdy w sprawie występowały niedające się usunąć wątpliwości, których Sąd nie rozstrzygnął na korzyść skazanego, dotyczące w szczególności: istnienia po stronie skazanego świadomości, jak również zamiaru dokonania zarzucanego mu czynu oraz rzeczywistej roli, jaką odegrać miał w całym zdarzeniu w zakresie czynu z pkt. 1 części dyspozytywnej wyroku;

3) art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., przez dokonanie powierzchownej, odbiegającej od rzetelnej analizy zarzutów apelacji obrońców skazanego S.P. w zakresie ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy.

Na podstawie tych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] i wyroku Sądu Okręgowego w S. i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Obrońca S.K. we wniesionej kasacji podniósł zarzuty rażącego naruszenie prawa procesowego, mającego istotny wpływ na jego treść:

1) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k. polegającego na przekroczeniu przez Sąd zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez zaakceptowanie dowolnej analizy zebranego przez Sąd pierwszej instancji materiału dowodowego, noszącej znamiona rażącej dowolności ocenie waloru dowodowego zeznań pokrzywdzonego S.C.; poprzez nierozważenie wszystkich okoliczności ujawnionych w toku postępowania, błędnej, sprzecznej z doświadczeniem życiowym ocenie wiarygodności wyjaśnień skazanego S.K. oraz S.P., czego konsekwencją było przyjęcie, iż:

- skazany w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wszedł w porozumienie co do dokonania przestępstwa na szkodę S.C.;
- zeznania pokrzywdzonego ewoluowały w toku postępowania powodując, iż stały się one wzajemnie sprzeczne odnośnie czynu przyjętego w pkt 1 części dyspozytywnej wyroku Sądu pierwszej instancji, co winno skutkować odmową przyznania im waloru wiarygodności;
- o zaistnieniu zaplanowania wspólnie i w porozumieniu ze S.P. przestępczego przedsięwzięcia na szkodę S.C. świadczą wzajemne relacje łączące skazanych oraz „chęć wymierzenia kary dla pokrzywdzonego, wydobyciem od niego pieniędzy za to, iż pozostawił S. P. w trakcie realizacji jego przestępczej działalności”;
- podłożem wizyty skazanych u pokrzywdzonego nie był zwrot długu;
- skazany S.K. wspólnie i w porozumieniu z S. P. brał udział w przebiegu inkryminowanych zdarzeń w celu osiągnięcia korzyści majątkowej na szkodę pokrzywdzonego S.C., używając gróźb popełnienia przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu na szkodę ww. pokrzywdzonego, a nadto używając wobec niego przemocy w sytuacji, gdy dla przyjęcia współsprawstwa konieczne jest udowodnienie istnienia porozumienia pomiędzy współdziałającymi co do celu i skutków przedsięwziętego działania, a przynajmniej świadomości popełnienia takiego czynu, zaś w aktach sprawy brak jest jakichkolwiek dowodów potwierdzających przyjętą przez Sąd tezę;
- skazany S.K. oraz S. P. udali się do mieszkania z pokrzywdzonym, gdzie zabrali mu pieniądze i kurtkę, a nóż trzymany na plecach pokrzywdzonego przez skazanego S. P. wskazuje, iż skazany S. K. „akceptował użycie noża przez oskarżonego jako narzędzia do osiągnięcia określonego celu”;

2) art. 5 § 2 k.p.k. w zw. art. 4 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k., przez przyjęcie przez Sąd odwoławczy, że wybór wersji najmniej korzystnej dla skazanego dokonany przez Sąd pierwszej instancji nie jest sprzeczny z zasadą *in dubio pro reo*, podczas gdy uznanie winy S.K. w zakresie zarzucanego mu czynu mogło nastąpić jedynie, gdy w sprawie występowały niedające się usunąć wątpliwości, których Sąd nie rozstrzygnął na korzyść skazanego dotyczące w szczególności: istnienia po stronie skazanego świadomości, jak również zamiaru dokonania zarzucanego mu czynu oraz rzeczywistej roli, jaką odegrać miał w całym zdarzeniu,

3) art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., przez dokonanie powierzchownej, odbiegającej od rzetelnej analizy zarzutów apelacji obrońców skazanego S. K. w zakresie ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy.

Na podstawie tych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] oraz wyroku Sądu Okręgowego w S. i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Prokurator w odpowiedziach na kasacje wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasację są oczywiście bezzasadne.

Podniesiony w obu kasacjach zarzut obrazy art. 7 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k. został wadliwie skonstruowany. Nawet, jeśli wskazanie na art. 433 § 1 k.p.k. postrzegać jako oczywista omyłkę pisarską, to także uznanie, że intencją skarżących było powołanie obrazy art. 433 § 2 k.p.k. nie pozwala na uznanie prawidłowości wskazanej w tym zarzucie obrazy prawa. Jak wskazuje się w orzecznictwie, przepis art. 433 § 2 k.p.k. może być naruszony jedynie wówczas, kiedy sąd odwoławczy w ogóle nie ustosunkuje się do określonego zarzutu wskazanego w apelacji (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2018 r., IV KK 15/18, LEX nr 2490646; zob. też: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2018 r., II KK 54/18, LEX nr 2473782*). Tymczasem lektura uzasadnienia tej części nadzwyczajnych środków zaskarżenia nie pozostawia wątpliwości co do tego, że argumentacja obrońców skazanych nie dotyczy nierozpoznania

określonego zarzutu, ale kwestionuje stanowisko Sądu odwoławczego, aprobowanego ocenę dowodów, dokonaną przez Sąd pierwszej instancji. Wywody zawarte w kasacjach sprowadzają się jednak do zaprezentowania własnego stanowiska co do oceny materiału dowodowego oraz możliwych do poczynienia na jego podstawie ustaleń faktycznych, co nie przystaje do podstawy kasacji, którą może być jedynie rażąca obraza prawa, nie zaś błędy w ustaleniach faktycznych. Nie mogą one zatem zobowiązywać instancji kasacyjnej do badania, pod pozorem rozpoznawania "zarzutu naruszenia prawa" zasadności ustaleń faktycznych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2001 r., V KKN 219/00, LEX nr 50952).

Także zatem prawidłowe już sformułowanie w obu kasacjach zarzutu wadliwej kontroli instancyjnej – obraży art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., nie może przynieść oczekiwanych przez skarżących rezultatów. Skarżący nie wykazali bowiem nierzetelności weryfikacji oceny dowodów i ustaleń faktycznych, dokonanej przez Sąd odwoławczy. Kwestionując np. główny dowód w sprawie – zeznania pokrzywdzonego S. C. nie przedstawili argumentacji, która umknęła sądowi *ad quem*, a która – na płaszczyźnie logicznej lub w porównaniu z innymi dowodami – mogłaby podważyć wiarygodność tego dowodu. Zamiast tego zaprezentowali subiektywną ocenę relacji procesowych pokrzywdzonego, przeciwstawiając im wyjaśnienia skazanych. Symptomatyczne jest to, że w żadnym z uzasadnień kasacji nie odwołano się do treści apelacji, której treść – zakres zaskarżenia i zarzuty odwoławcze, co do zasady wyznaczają granice kontroli odwoławczej (art. 433 § 1 k.p.k.).

W tym kontekście należy zauważyć, że uzasadnienie Sądu odwoławczego nie budzi wątpliwości co do poziomu jego wszechstronności i wnikliwości rozważań. Wbrew temu, co sugerują autorzy kasacji, Sąd ten szczegółowo odniósł się do weryfikacji oceny ustaleń faktycznych dotyczących wydarzeń z 28 grudnia 2015 r., w tym także do zagadnienia występowania między S. P. i S.K. porozumienia przestępczego oraz akceptowania przez tego ostatniego użycia noża przez S. P. podczas dokonywania rozboju na osobie S. C. (s. 22-23 uzasadnienia wyroku Sądu *ad quem*). Uwzględnił również potrzebę weryfikacji oceny prawnej tego zdarzenia i – argumentując, że nie występowała żadna wierzytelność, której zwrotu mógłby domagać się od pokrzywdzonego S. P. – uznał, że zachowanie skazanych

wypełniało znamiona zbrodni z art. 280 § 2 k.k., nie zaś występkę określonego w art. 191 § 2 k.k.

Oczywiście bezzasadne są również sformułowane w obu kasacjach zarzuty obrazy art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 k.p.k. Sprowadzają się one bowiem jedynie do twierdzenia o występowaniu w sprawie nie dających się usunąć wątpliwości co do winy skazanych na podstawie własnej, subiektywnej oceny dowodów. Tymczasem dla uznania zasadności takiego zarzutu niezbędne jest wykazanie, że to orzekający w sprawie sąd powziął wątpliwości co do istotnych okoliczności sprawy i nie rozstrzygnął ich na korzyść oskarżonego (zob. *postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 kwietnia 2018 r., V KK 68/18, LEX nr 2488989 oraz z dnia 7 grudnia 2017 r., IV KK 461/17, LEX nr 2434477*).

Trzeba przy tym zaznaczyć, że Sąd odwoławczy wnikliwie rozważył zarzut obrazy art. 5 § 2 k.p.k., podniesiony w apelacji obrońcy S.K., trafnie wskazując, że jeśli apelujący kwestionują ocenę dowodów, to takiej sytuacji nie dotyczy art. 5 § 2 k.p.k., a art. 7 k.p.k. Wskazał, że niedające się usunąć wątpliwości to nie istnienie w dowodach sprzecznych wersji zdarzenia, ale brak możliwości rozstrzygnięcia między nimi przy użyciu zasady swobodnej oceny dowodów (zob. s. 17 uzasadnienia wyroku). Takie stanowisko znajduje potwierdzenie w orzecznictwie, gdzie akcentuje się to, iż reguła z art. 5 § 2 k.p.k. adresowana jest do organu procesowego, co oznacza, że ewentualne wątpliwości formułowane przez strony postępowania, winny stanowić podstawę ewentualnego zarzutu obrazy art. 7 k.p.k., a nie zasady *in dubio pro reo* (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2018 r., II KK 186/18, LEX nr 2508603*).

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. i art. 636 § 2 k.p.k. w zw. z art. 633 k.k., obciążając skazanych S.P. i S.K. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego w częściach na nich przypadających.

